

Anadromen

Vier op een rij

Dr. argus

Een land met meer artsen
dan artiesten,
is ziek.

Zieke zieken

De ontwikkeling van de penicilline was niet alleen een bijdrage tot de beëindiging van Wereldoorlog II, het was tevens de realisatie van een oude droom. Eindelijk kon men een aantal ziekten beheersen.

De geneeskunde raakte in een stroomversnelling. In snel tempo werden overal klinieken gebouwd. De Wereldgezondheidsorganisatie stimuleerde goedkeurend deze ontwikkeling. Als standaard om de volksgezondheid van een bepaald land te meten, werd het aantal ligdagen in een kliniek geteld. De patiënt verdween geleidelijk uit beeld: deze moest alleen maar de heilzame therapie ondergaan. Voor deze eerste naoorlogse generatie waren *zieken gewoon ziek*.

Zieke gezonden

Enkele ontwikkelingen kwamen de euforie verstoren: het aantal ziekten waarvoor penicilline onbruikbaar was, nam toe. Het systeem werd onbetaalbaar. Bovendien haakte een deel der bevolking af. Een nieuwe strategie werd op punt gesteld: men zou pogen ziekten te voorkomen door middel van voeding, levenswijze en preventie. Naarmate men meer risico's opspoorde, bleek een steeds groter gedeelte van de bevolking vatbaar.

Het startsein voor een nieuwe mode was gegeven: iedereen zijn jaarlijkse 'check-up' en zijn dagelijkse alfabet aan vitaminen. Elke maaltijd werd met een vergrootglas bekeken, hier wat kleurstof, daar een verzadigd vetzuurtje, een calorietje te veel, een mineraaltje te weinig. De gezondheidsleiders maakten zich meester van de media. Gezondheid werd 'big business'. Naast de categorie van de 'zieke zieken' in termen van de Wereldgezondheidsorganisatie, manifesteerde zich een immense groep die slechts schijnbaar gezond was: met andere woorden, de groep van *zieke gezonden*.

Gezonde zieken

De zoektocht naar nieuwe inspiraties om het menselijk welbevinden te bevorderen

ging verder. Een bepaalde waarneming kwam centraal te staan: dezelfde aandoening, die hetzelfde behandeld werd, had bij de ene patiënt een heel ander verloop dan bij de andere. Een verklaring voor deze ontdekking kon door wetenschapslui niet worden gegeven, maar de patiënten zelf begonnen het verhaal van hun genezing te publiceren. Bij duizenden meldden zij wat hen had geholpen en wat niet. Uit hun ervaringen bouwden deze 'lekenexperts' nieuwe inzichten op over de realiteit van ziekte en herstel. Elk van hen was in staat gebleken dankzij de ziekte een bron aan te boren die voorheen ongekende mogelijkheden verschaft. Hun ziekte was niet een blok aan het been gebleven, maar bleek een instrument van ontwikkeling. Zij realiseerden waarvan de alchemisten slechts gedroomd hadden: zijn maakten goud uit lood. Deze pioniers vormden een derde naoorlogse generatie, die der *gezonde zieken*.

Gezonde gezonden

Als zieken in staat zijn een bron aan te boren, wat doen gezonden dan met dit potentieel? Hoe leert men dit? Wie zijn de leraars? Wat zouden de consequenties zijn voor de wereldbevolking indien dit patrimonium ter beschikking kwam? Deze vragen stelt de Wereldgezondheidsorganisatie zich nu met groeiende ongerustheid. Zij had zich immers een vervaldatum opgelegd. "Health for all in the year 2000". En de uitvinding van het medicijn dat alle ziekten geneest, komt nog niet in zicht; het vaccin dat alle ziekten voorkomt, blijft uit. De voedingssupplementen die de eeuwige jeugd waarborgen zijn een illusie. Als de bron die door sommige zieken werd aangeboord, ook voor gezonden zou gaan stromen, zou dit voor de bevolking een vierde categorie in het leven roepen, die der *gezonde gezonden*. Deze vierde weg vergt origineel denken en transformatie. De nobelprijswinnaar zal zijn laboratorium moeten verlaten. De minister van (ingebeelde) gezondheid zal zijn machtsgroepen moeten teleurstellen. De consument zal de hypnose dienen te doorbreken.

Wil de optie van de Wereldgezondheidsorganisatie "Health for all in the year 2000" in de tien jaar die ons nog resten, een schijn van kans maken, dan zal deze 'vier op een rij' moeten plaats vinden.